

За монетарними статтями на дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції мають бути розраховані курсові різниці.

Список використаних джерел

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

2. П(С)БО 15 Дохід, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 62 № 290 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. П(С)БО 16 Витрати, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Мінфіну України від 10.08.2000р. №193 з послідовними змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Липовенко М.О.

Науковий керівник - Зінченко О.В., к.е.н., доцент

Київський національний університет

технологій та дизайну

м. Київ

Особливості методики документування операцій в зовнішньоекономічній діяльності

Під зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) слід розуміти економічні зв'язки між організаціями різних країн, що ґрунтуються на взаємовигідних інтересах, передбачених контрактами (договорами), щодо здійснення товарних, фінансових, інвестиційних, інформаційних та інших потоків через кордон з використанням в розрахунках іноземної валюти за міжнародними правилами.

Завданнями організації бухгалтерського обліку всіх різновидів зовнішньоекономічної діяльності є:

- знання і неухильне дотримання нормативних правових документів, що регулюють бухгалтерський облік операцій зовнішньоекономічної діяльності;
- ведення синтетичного і аналітичного обліку руху товарів за товарними операціями;
- визначення сутності методики обліку специфічних особливостей кожного виду діяльності з урахуванням форм організації виконання на контрактній основі;
- здійснення обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності в

іноземній валюті, гривнях; перерахунок необхідно проводити на дату здійснення операції та на звітну дату з відображенням курсової різниці на рахунках бухгалтерського обліку;

- організація податкового обліку за видами зовнішньоекономічної діяльності на контрактній основі;
- формування облікової політики з використанням специфічних особливостей методики бухгалтерського обліку за видами зовнішньоекономічної діяльності та форм виконання;
- формування облікової політики для оподаткування по видах для забезпечення схоронності імпорتنих і експортних товарів зовнішньоекономічної діяльності та форм виконання;
- забезпечення детального обліку всіх витрат і фінансових результатів та видів товарів, робіт, послуг і за кожним контрактом (договором);
- складання звітності і подання її в установлені терміни;
- формування облікової інформації для прийняття управлінських рішень;
- організація валютного контролю на мікрорівні за всіма видами зовнішньоекономічної діяльності і контрактами (договорами).

Питання документального оформлення господарських операцій регулюється Законом України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1; с. 9], Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [2] та іншими нормативно-правовими актами, які визначають особливості підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Законом Про бухгалтерський облік [1] передбачено, що підставою для обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Даний Закон також надає визначення поняттю “первинний документ”, під яким розуміється документ, що містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення. Отже, первинний документ є доказом факту здійснення тієї чи іншої господарської операції.

Слід зазначити, що в Законі Про бухгалтерський облік [1, ч. 1 ст.9] зазначається: первинні документи необхідно складати під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення. Тому, кожна господарська операція оформлюється належним документом і може бути відображена в бухгалтерському обліку тільки на його підставі.

Належна організація документування господарських операцій має забезпечувати:

1	Загальні питання складання, заповнення первинних документів, розробки графіку документообігу та контролю за його дотриманням;
2	Порядок ведення обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів і забороняти формувати показники податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами;

3	Порядок визнання доходів та витрат на підставі первинних документів, що підтверджують отримання платником податку доходів та витрат;
4	Первинні документи, що підтверджують здійснення експорту (імпорту) товарів (вантажно-митна декларація) та послуг (акт або інший документ, оформлений відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг), а також право платника податку відносити до податкового кредиту суми, підтверджені податковою накладною;
5	Необхідність дотримання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності строків повернення валютних цінностей в Україну за експортними операціями та надходження товарів за імпортом на умовах відстрочки поставки.

Відображення в бухгалтерському обліку здійсненої та документально підтвердженої операції передбачає:

– проставлення відповідних рахунків в журналі господарських операцій або, при застосуванні автоматизації в певній бухгалтерській програмі. Аналітичні рахунки мають забезпечувати достовірність, зрозумілість та повноту інформації, що відображається в бухгалтерському обліку;

– заповнення реєстрів обліку, Головної книги та оборотно-сальдової відомості в національній та паралельно в іноземній валюті.

Даних бухгалтерського обліку є підставою для формування звітності підприємства для внутрішніх користувачів бухгалтерської інформації.

Суб'єкти ЗЕД самостійно визначають на підставі Плану рахунків [4] та Інструкції [3] порядок аналітичного обліку, запроваджують необхідні додаткові субрахунки.

Підставою для здійснення бухгалтерських записів зовнішньоекономічних операцій є належним чином оформлена первинна документація, яка поділяється на групи наведені табл.1.

Таблиця 1

Групи технічної документації

Групи технічної документації	Документи
Технічна документація	Технічні паспорти на машини та обладнання, формуляри й описи виробів;
Товаросупровідна документація	Сертифікат про якість товару, відвантажувальна специфікація, комплектувальна відомість;
Транспортна, експедиторська, страхова документація	Залізнична накладна, багажна квитанція, коносамент, страховий поліс або сертифікат, накладні автотранспорту, річкового і повітряного сполучення;
Складська документація	Приймальний акт порту України на експортний товар, генеральний акт розвантаження судна з імпортним вантажем у порту прибуття України, докова розписка про прийняття вантажу на зберігання іноземного порту.
Розрахункова документація	Рахунки-фактури, розрахункова специфікація, переказний вексель;

Банківські документи	Заявка на переказ валюти, інкасове доручення, доручення на відкриття акредитиву, чек;
Митна документація	Вантажна митна декларація; сертифікат про походження товару; довідки про сплату мита, акцизів, зборів, податку на додану вартість;
Претензійно-арбітражна документація	Претензійний лист, позовна заява, постанова суду про задоволення або відхилення позову;
Документи про нестачу і псування товару	Комерційний акт на нестачу, аварійний сертифікат.

Облік зовнішньоекономічних операції здійснюється в національній валюті України. Для цього іноземну валюту перераховують в еквівалент грошової одиниці України за курсом Національного банку України на дату здійснення операції. У регістрах бухгалтерського обліку усі записи операцій в іноземних валютах відображають паралельно і у національній валюті. Суб'єкти ЗЕД відображають цю діяльність та її результати у своїй річній фінансовій звітності.

Визначення переліку документів для зовнішньоекономічної діяльності забезпечує оперативне, точне, правдиве здійснення та відображення в бухгалтерському обліку експортно-імпортних операцій.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" від 16.07.99 р. № 996- XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

2. Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 24 травня тисяча дев'ятсот дев'яносто п'ять р. № 88 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0168-95>

3. Інструкція "Про застосування Плану рахунків" від 21 грудня 1999 р. за № 893/4186 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

4. План рахунків бухгалтерського обліку. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку / [відп. за вип. О. В. Діордійчук]. - К.: Алерта, 2015. - 148 с.